

THE ROLE OF ETHICAL CASES AND DISCUSSIONS AS PART OF STUDENTS' EDUCATION OF THE DISCIPLINE "HEALTH CARE MANAGEMENT"

Maria Semerdjieva

Health Care Department, Faculty of Public Health, Medical University – Plovdiv, Bulgaria,
msemerdjieva@abv.bg

Desislava Bakova

Health Care Department, Faculty of Public Health, Medical University – Plovdiv, Bulgaria,
desislavabakova@abv.bg

Vanina Mihaylova - Alakidi

Health Care Department, Faculty of Public Health, Medical University – Plovdiv, Bulgaria,
vanina_delfi@abv.bg

Dinka Negalova

Student in Health Care Management, Faculty of Public Health, Medical University – Plovdiv, Bulgaria,
dinkanegalova@abv.bg

Abstract: "Medical Ethics and Deontology" is one of the disciplines that is strongly committed to the formation of significant professional abilities. Case resolution is a research method of learning that helps students form professional intuition by solving tasks that create real professional preparation or activity.

The aim of this study is to analyze students' views on the role of ethical cases and discussions as part of students' education. 134 students from discipline "Management of Health Care" at the Medical University - Plovdiv were trained.

Results and discussion: The majority of the respondents (98.2%) are of the opinion that case studies help them acquire the necessary terminology of medical ethics and freely apply it in their professional practice. Students believe that this method of learning is particularly useful because it provides the opportunity to find answers to real ethical practice cases (78.3%); stimulates understanding of perceptions other than own (68.6%); increasing students' interest in the discipline (52.9%); a large number of participants in the discussion could be involved (44.2%).

Conclusion: Discussing and analyzing cases clearly demonstrates the usefulness and practical applicability of this method to medical ethics education. The results show that students are well aware of the tasks and responsibilities they have to perform, but it is very useful for them to have the opportunity to discuss cases and gain competent opinion.

Keywords: ethical cases, education, health care management

РОЛЯТА НА ЕТИЧНИТЕ КАЗУСИ И ДИСКУСИИ В ОБУЧЕНИЕТО НА СТУДЕНТИТЕ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ „УПРАВЛЕНИЕ НА ЗДРАВНИТЕ ГРИЖИ“

Мария Семерджиева

Катедра „Управление на здравните грижи“, Факултет по обществено здраве, Медицински
Университет-Пловдив, България, msemerdjieva@abv.bg

Десислава Бакова

Катедра „Управление на здравните грижи“, Факултет по обществено здраве, Медицински
Университет-Пловдив, България, desislavabakova@abv.bg

Ванина Михайлова-Алакиди

Катедра „Управление на здравните грижи“, Факултет по обществено здраве, Медицински
Университет-Пловдив, България, vanina_delfi@abv.bg

Динка Негалова

Студент ОКС „Бакалавър“ по „Управление на здравните грижи“, Факултет по обществено здраве,
Медицински Университет –Пловдив, dinkanegalova@abv.bg

Резюме: „Медицинска етика и деонтология“ е една от учебните дисциплини, която е силно ангажирана към формирането на значими професионални компетентности. Решаването на казуси е изследователски метод на обучение, който съдейства за формиране у студентите на професионална интуиция, посредством решаване на задачи, пресъздаващи реална професионална подготовка или дейност.

Целта на настоящето изследване е да се проучи мнението на студентите относно ролята на етичните казуси и дискусии в обучението по Медицинска етика. Анкетирани са 134 студенти от специалност „Управление на здравните грижи” при Медицински университет - Пловдив.

Резултати и обсъждане: Основната част от анкетираните (98,2%) са на мнение, че обсъждането на казуси им помага да овладеят необходимата терминология на медицинската етика и свободно да я прилагат в своята професионална практика. Студентите смятат този метод на обучение за особено полезен, защото дава възможност да намерят отговор на реални етични казуси от практиката (78,3%); стимулира разбирането на схващания различни от собствените (68,6%); повишаване интереса на студентите към учебната дисциплина (52,9%); могат да се включат голям брой участници в дискусиата (44,2%).

Заключение: Обсъждането и анализирането на казуси ясно демонстрира ползата и практическата приложимост на този метод в обучението по Медицинска етика. Резултатите показват, че студентите са наясно със задачите и отговорностите, които трябва да изпълняват, но за тях е много полезно да имат възможност да дискутират казусите от практиката и да получават компетентно мнение.

Ключови думи: етични казуси, обучение, управление на здравните грижи

ВЪВЕДЕНИЕ

Медицинската етика е една от учебните дисциплини, която е силно ангажирана към формирането на значими професионални компетентности. Решаването на казуси е изследователски метод на обучение, който съдейства за формиране у студентите на професионална интуиция, посредством решаване на задачи, пресъздаващи реална професионална подготовка или дейност. Като част от обучението по „Медицинска етика“ на студентите от специалност „Управление на здравните грижи“ решаването на казуси допринася за изграждането на умения за спазване на етични и морални норми в професионалната практика, поемане на лична отговорност за собствените действия и зачитане личността на пациентите. Работата в медицински екип е изключително отговорна, трудна и много често поставя пред медицинските специалисти етични дилеми. Решаването на казуси подпомага прилагането на принципите и правилата на медицинската етика, осмислянето на ситуациите от етическа гледна точка и решаването, а също и предотвратяването на проблеми или конфликти.

Целта на настоящето изследване е да се проучи мнението на студентите относно ролята на етичните казуси и дискусии в обучението по Медицинска етика.

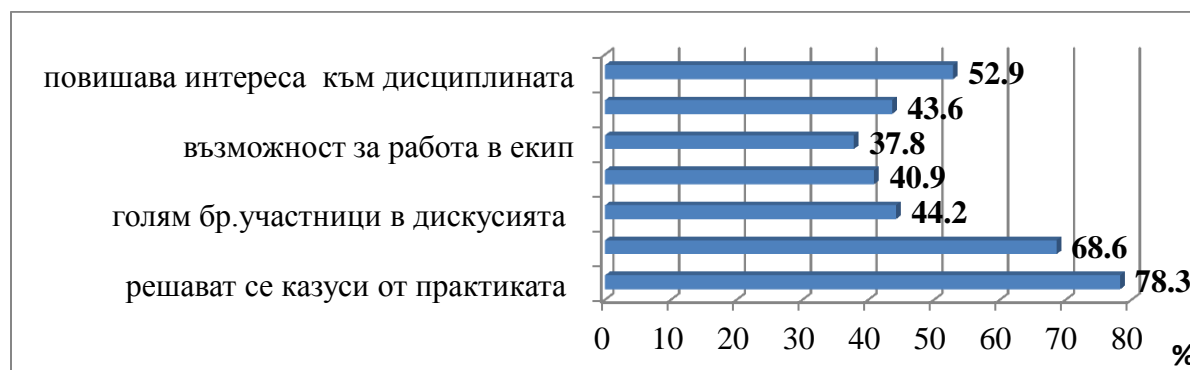
МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Анкетирани са 134 студенти от специалност „Управление на здравните грижи” при МУ-Пловдив. Средната възраст на изследвания контингент е $33,5 \pm 1,46$ г. При обработката на данните бяха използвани дескриптивна статистика, алтернативен и графичен анализ.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

Според учебния план за специалност Управление на здравните грижи в Медицински университет - Пловдив дисциплината „Медицинска етика и деонтология“ се изучава през първия семестър на първи курс, като в хорариума са предвидени 20 часа семинарни упражнения. Семинарът е една от основите форми на провеждане на учебните занятия във ВУЗ. По време на семинарните занятия се осъществява по-задълбочено усвояване на теоретичния материал и изграждане на практически умения по дадена учебна дисциплина. При провеждането на семинарните упражнения по медицинска етика и деонтология се използват различни проблемни задачи (казуси). Решаването на казуси е изследователски метод на обучение, който съдейства за формиране у студентите на професионална интуиция, посредством решаване на задачи, пресъздаващи реална професионална подготовка или дейност. От студентите се изисква да анализират ситуацията, да разграничат съществуващата от несъществуващата информация и да предложат различни решения. Описанието на ситуацията може да бъде устно и писмено, може да се използва друго учебно техническо средство. В края на описанието се излагат различни алтернативни решения, като едно или две са най – приемливи. В медицинската практика се срещат различни ситуации, които могат да бъдат трансформирани в различни по вид казуси – за вземане на решение, за преценка за намиране на проблем и т.н. [1]. По този начин се създава възможност за въвеждането на елементи на медицинския професионализъм в хода на цялостното обучение по специалност „Управление на здравните грижи“. При конструирането на проблемно-ситуационните задачи (казуси) са спазени изискванията на Световната Здравна Организация за разработване на изпитни задачи в медицината [2].

Основната част от анкетираните студенти (98,2%) са на мнение, че обсъждането на казуси по време на семинарите им помага да овладеят необходимата терминология на медицинската етика и свободно да я прилагат в своята професионална практика. От съществено значение е фактът, че по-голямата част от студентите от специалност „Управление на здравните грижи“ имат значителен опит и споделят примери от своята професионална практика. Това проличава и от отговорите на анкетираните на въпроса : „Каква е ползата за Вас от разглеждането и дискусията на казуси по време на обучение по Медицинска етика и деонтология?“. Най- висок процент от студентите смятат този метод на обучение за особено полезен, защото дава възможност да намерят отговор на реални етични казуси от практиката (78,3%) (Фиг.1).

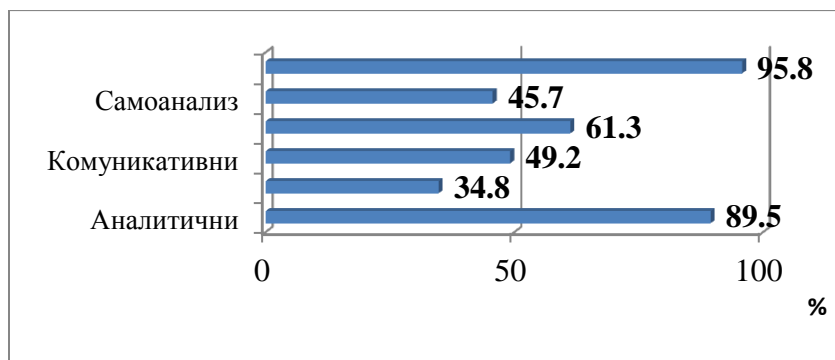

Фиг.1. Оценка на ползата от разглеждането и дискусията на казуси по време на обучение според студентите

По време на упражнението се създава интерактивна учебна среда – студентите дискутират както помежду си така и с преподавателя. По този начин се постига по-добро разбиране на информацията по дискутираната тема. Решаването на казуси е свързано с непосредствено прилагане на теоретичния материал. Задължително условие е да се има предвид етичската аргументация при взимането на всяко решение свързано с професионалната практика. Прилагането на този вид изследователски метод в обучението възпитават отговорност за действията и уменията да се подчиняват собствените интереси на интересите на другите.

Общуването с обучаващите оказва огромно влияние и върху дейността на преподавателя. В хода на решаването на казусите преподавателят оценява знанията, уменията и способностите на всеки един от студентите за решаване на проблемни отношения както и изявата на професионални ценности [3].

Много високо е оценено от студентите (96,4%) изучаването на алгоритъма за решаване на казуси, структурата на изложението и обосновка на решението. Познаването на методологията за вземане на етични решения осигурява рамка, която гарантира, че всички факти са разгледани внимателно и е взето аргументирано решение [4]. Това преосмисляне на придобитите знания в областта на медицинската етика през призмата на реални житейски ситуации не само улеснява тяхната подготовка за полагане на изпит под формата на решаване на казус, но е в огромна помощ по време на работата им и в по-нататъшното им професионално развитие. Уменията да се анализират проблемни ситуации нараства пропорционално на броя на анализирания казуси в условията на обучение.

Фиг.2. Придобити умения у студентите в резултат на този метод на обучение

Обсъждането на казусите развива редица умения у студентите (фиг.2). Според анкетираните студенти водещи са практическите и аналитичните, но значително високо са оценени и социалните умения – умението да се изслушва, да се аргументира мнението и да контролираш поведението си. Това е много полезен опит за тези, които заемат ръководни длъжности или смятат да се развиват в тази посока. По-слабо са оценени творческите умения – формиране/развитие на нестандартно мислене и подходи за решаване на задачите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Решаването на казуси развива уменията на студентите да откриват етичните проблеми, да анализират конкретната ситуация и очакваните резултати, да правят обоснована етична оценка и да взимат правилно решение от етична гледна точка. Високата оценка от студентите на този метод на обучение по „Медицинската етика и деонтология” демонстрира ясно неговата полза и практическа приложимост. Резултатите показват, че студентите са наясно със задачите и отговорностите, които трябва да изпълняват, но за тях е много полезно да имат възможност да дискутират казусите от практиката и да получават компетентно мнение. Това гарантира в голяма степен прилагането на утвърдени морални ценности и механизми за въздействие в професионалната практика, което е в основата на успешния здравен мениджмънт.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Т. Попов, Ж. Христов, П. Балканска и кол. Медицинска педагогика, Габрово ЕКС-ПРЕС, 2010.
- [2] S. R. Cruess, Teaching professionalism: Theory, Principals and Practices. Med Education, 40, pp. 607-617, 2006.
- [3] L. Arnold, Assessing professional behavior: yesterday, today and tomorrow. Acad Med., 77, pp. 502-515, 2002.
- [4] С. Александрова, Анализ и решаване на етични казуси. Сестринско дело, 1, 2009.